

info@
udrugagradova.hr

XII. susret gradonačelnika i poduzetnika

XII. susret gradonačelnika i poduzetnika održan je početkom prosinca, no u posebno drugačijoj formi od svih do sada održanih susreta. Ovom tradicionalnom okupljanju nije manjkalo zanimljivih tema i govornika te se, baš kao i u prošlim jedanaest susreta, govorilo o aktualnim temama lokalne samouprave i mogućnostima suradnje s gospodarstvom u razvoju gradova.

Više o susretu pročitajte na **str. 7**

Kako se Hrvatska priprema za uspješno povlačenje EU sredstava u novoj perspektivi?

U okviru 12. susreta gradonačelnika i poduzetnika koji su ove godine bili organizirani u hibridnom formatu, u srijedu 1. prosinca 2020., održana je panel diskusija na temu strategije povlačenja EU fondova. Govornici panela bili su Iva Novak, načelnica sektora u Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU-a, Branko Dukić, gradonačelnik grada Zadra i Mišel Jakšić, gradonačelnik grada Koprivnice.

Više o susretu pročitajte na **str. 9**

POREZNA REFORMA

Tijekom 2020. održavani su sastanci s Ministarstvom financija u vezi najavljenih izmjena stopa poreza na dohodak i kompenzacijskih mjera. Država planira smanjiti stope poreza na dohodak s 36 na 30 posto i 24 na 20 posto, zbog čega će se prihodi lokalne samouprave umanjiti približno 2 milijarde kuna. Udruga je isticala kako su prihodi lokalne samouprave u proteklom godinama bili u porastu zbog uvođenja fonda fiskalnog izravnjanja, ali i kontinuiranog rada jedinica lokalne samouprave na poboljšanju evidencija obveznika i nekretnina, poboljšanju upravljanja imovinom te eksponencijalnog rasta prihoda od provedbe EU projekata. Prihodi iz EU-a su 2014. godine iznosili 90 milijuna kuna, a 2019. godine 1.8 milijardi kuna.

Udruga gradova je, nadalje, isticala da su lokalne jedinice, unatoč poreznim izmjenama i intervencijama u financiranje jedinica lokalne samouprave, pojačale investiranje u infrastrukturu s 2.8 milijardi 2015. godine na 6.9 milijardi kuna 2019. godine te da se u narednom razdoblju planira paralelna provedba EU projekata iz dvije financijske omotnice što predstavlja značajne organizacijske i financijske izazove lokalnoj samoupravi zbog čega je potrebno osigurati stabilnost lokalnih financija.

U pregovorima s Ministarstvom uspješno je dogovoreno da se udio gradova u porezu na dohodak poveća sa 60 na 74 posto kao mjera trajne kompenzacije za propuštene prihode zbog umanjenja poreznih stopa.

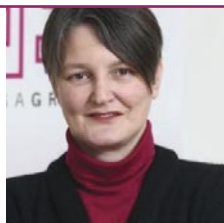
Poštovane i drage kolegice i kolege, partneri i suradnici, na kraju ove zahtjevne i po svemu posebne godine želja mi je zahvaliti vam na suradnji, strpljivosti i ustrajnosti kojom ste uspijevali osigurati redovno funkcioniranje gradova i gradskih službi. Posebno vam zahvaljujem na brizi koju ste u ovom razdoblju iskazali prema građanima, kako onim najmlađima, tako i onima poznije dobi te prema poduzetnicima, kako bi oni održali, premda prilagođeno i otežano, svoje aktivnosti i poslovanje.

Uvjeti pandemije novost su za sve nas i trebalo je mnogo truda i umješnosti da se zaštiti zdravlje, a da se pri tome osigura pružanje usluga koje smo, slijedom zakona, bili dužni kontinuirano pružati.

Nadam se da će godina koja je pred nama biti ne samo godina povratka u "staro normalno" već i godina oporavka gospodarstva, inicijativa i optimizma. Želim vam da ostanete zdravi te da sve svoje potencijale, znanje i iskustvo s još većom ustrajnošću nastavite nesebično stavljati na raspolaganje građanima i svome gradu.

Sretan Božić i normalna nova 2021!

Željko Turk, dipl. oec.,
gradonačelnik Zaprešića i
predsjednik Udruge gradova u RH

Poštovane, poštovani, pred vama je prvi broj novosti vaše i naše Udruge gradova nazvan info@udruga-gradova.hr koji smo pokrenuli kako bismo vas podsjetili na najznačajnija događanja i aktivnosti koje su nas zaokupljale tijekom 2020. te kako bismo vam se zahvalili na nesebičnom

trudu i spremnosti da nas podržite, da surađujete s nama te da svoje znanje i vrijeme stavite na raspolaganje Udruzi i njezinim ciljevima.

Hvala i sretno nam svima!

Nives Kopajtich Škrlec, dipl. iur.,
koordinator poslova za Udrugu gradova u RH

U OVOM BROJU DONOSIMO:

AKTIVNOSTI UDRUGE U VRIJEME PANDEMIJE COVID-19

... 3

- Mjere pomoći građanima i poduzetnicima
- Sjednice "na daljinu"
- Predstavljanje mjera u časopisu "Lider"
- Optimiziranje mjera na dnevnoj bazi
- Otvaranje granica Hrvatske i Slovenije
- Zagovaranje pred državnim tijelima i institucijama

DOBRA PRAKSA SLATINE

... 5

- Pomoć poduzetnicima kod pripreme zahtjeva za financijske pomoći

PRIRUČNIK "KOMUNALNI REDAR"

... 6

XII. SUSRET GRADONAČELNIKA I PODUZETNIKA

... 7

- Kriza nije vrijeme za štednju
- Kako se Hrvatska priprema za uspješno povlačenje EU sredstava u novoj perspektivi?

UREDSKI RADOVI, OPET

... 11

OTVORENO PISMO MEDIJIMA, NADLEŽNIM SLUŽBAMA, GRAĐANIMA...

... 11

Aktivnosti Udruga u vrijeme pandemije COVID-19

U specifičnoj i posve neočekivanoj situaciji pandemije COVID-19, osnovna je premissa gradova bila poduzeti mjere pomoći građanima i poduzetnicima, pri tome održati funkcioniranje gradskih službi i omogućiti pružanje osnovnih usluga te osigurati poštivanje svih mjera i ograničenja s ciljem zaštite od zarazne bolesti. Udruga je u tom kontekstu poduzimala aktivnosti koje je prilagođavala i usmjeravala na dnevnoj bazi te je nastojala harmonizirati postupanja gradova u najvećoj mogućoj mjeri.

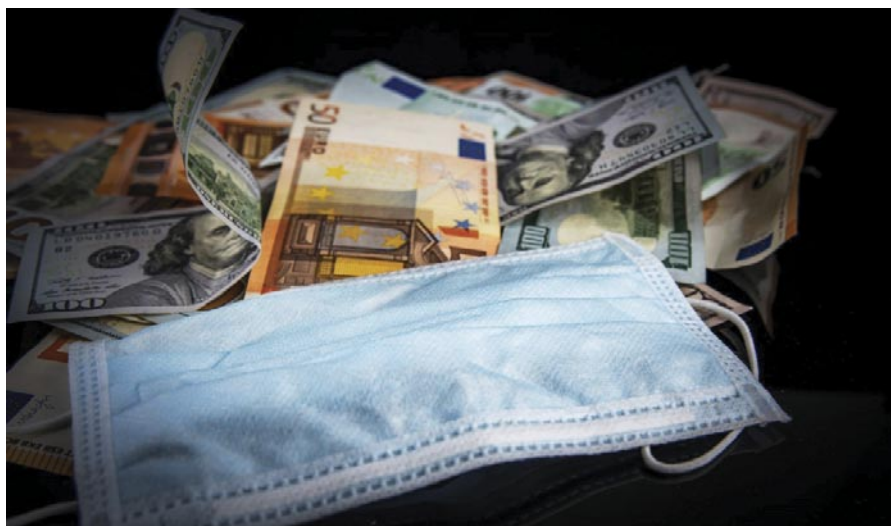
Mjere pomoći građanima i poduzetnicima

Sama komunikacija prema članovima Udruge, kao i prema državnim tijelima, bila je vrlo intenzivna cijelo „početno“ vrijeme pandemije. Uže Predsjedništvo usvojilo je i članovima preporučilo dodatni paket mjera za pomoć gospodarstvu i građanima uslijed pandemije COVID-19, nastavno na paket mjera Vlade RH kojima je Ministarstvo financija predložilo beskamatnu odgodu plaćanja i/ili obročnu otplatu poreznih obaveza, odnosno omogućilo beskamatne zajmove. Članovima su

preporučene dodatne mjere kako bi se premostila situacija i očuvala likvidnost te je sugerirano da se umanje svi rashodi koji nisu nužni za redovno poslovanje, primjerice troškovi manifestacija i dotacije. Uz restrikcije postojećih rashoda, preporučena je obustava preuzimanja novih, osim nužnih i prijeko potrebnih troškova, mjera pomoći gospodarstvu i građanima te troškova povezanih s EU financiranjem.

Uže predsjedništvo preporučilo je gradovima da plaćanja poreza i zakupa oslobode poslovne subjekte te da građanima izađu ususret privremenim oslobađa-

njem i/ili preuzimanjem troškova povezanih s odgojem i obrazovanjem, kao što su vrtići, produženi boravak i prehrana. Nadalje, preporučeno je beskamatno odgoditi naplatu potraživanja i javnih davanja za trajanja epidemije COVID-19, beskamatno odgoditi naplatu komunalne naknade za ožujak 2020. godine, te razmotriti mogućnost djelomičnog ili potpunog oslobađanja plaćanja komunalne naknade za poslovne prostore u travnju i narednim mjesecima 2020., sve prema razvoju gospodarske situacije. Budući da je osnovni preduvjet za ovu mjeru bio i da se istim subjektima odobre odgoda ili oslobodjenje od plaćanja naknade za uređenje voda, od Vlade je zatraženo oslobodjenje ili odgoda naplate iste. Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, kao tada nadležno Ministarstvo, odmah je operativno provelo izmjenu Zakona o komunalnom gospodarstvu te je stvorena mogućnost da se oslobodjenja provedu na zakonit način i prema većem broju obveznika. ■

Sjednice “na daljinu”

Udruga je osmislila telekonferencijski sustav te je omogućila gradovima besplatno korištenje istoga i održavanje sjednica “na daljinu”. Putem telekonferencijskoga sustava, uz organizacijsku, tehničku i edukativnu podršku Udruge, održavane su sjednice gradskih vijeća, ali i stožera civilne zaštite, i to putem uredskih računala, laptopa, pametnih telefona i telefonskih poziva. Bitno je da su gradska vijeća neometano održavala sjednice te da su svi vijećnici bili u prilici ostvariti svoje pravo da raspravljaju, predlažu i glasuju.

Omogućili smo i audio/video snimanje sjednica putem konferencijskog sustava te su gradovima, na zahtjev, elektronskim putem dostavljane snimke sjednica.

Bitno je spomenuti da je putem besplatne platforme za telekonferencije u prvih 15 dana krize održano čak stotinjak online sastanaka, rasprava i sjednica gradskih vijeća. Uslugu održavanja sastanaka i sjednica „na daljinu“ gradovi i dalje koriste, a nadogradnjom sustava omogućen je i live-streaming.

Predstavljanje mjera u časopisu Lider

Udruga je prikupila i sistematizirala mjere koje su gradovi donosili kako bi izašli u susret građanima i poduzetnicima te je u časopisu Lider objavljen niz članaka na ovu temu.

U člancima je predstavljeno koje su sve mjere gradovi poduzeli kako bi olakšali situaciju građanima i pravnim subjektima na svome području, uz oprost komunalne naknade i zakupa poslovnih prostora i terasa koji su ipak bili dominantni u “lokalnim koronapaketima”. Člancima je obuhvaćeno 60-tak gradova, među kojima je 40 najvećih, a na taj način i više od 2,5 milijuna građana, što je gotovo dvije trećine stanovništva Hrvatske. Mjere su uistinu bile brojne, vrlo konkretne i korisne kao privremena pomoć u izvanrednim okolnostima.

Optimiziranje mjera na dnevnoj bazi

U komunikaciji s nadležnima zalagali smo se za optimiziranje mjera kako ne bi došlo do ugrožavanja lanaca opskrbe te kako bi se gospodarske aktivnosti ipak u određenoj mjeri odvijale. Tako smo u razgovorima s ministrom unutarnjih poslova uspjeli ishoditi otvaranje zatvorenih dijelova tržnica, naravno uz stroga epidemiološka pravila. Nakon početnog otvaranja specijaliziranih trgovina, pristupilo se i daljnjem popuštanju režima rada tržnica, sve uz poštivanje preporuka u smislu fizičke udaljenosti, prozračivanja prostora te dezinficiranja površina i osoba.

Otvaranje granica Hrvatske i Slovenije

Podržali smo inicijativu više gradova za djelomičnim otvaranjem granice s Republikom Slovenijom. Inicijativa se, rukovođena životnim problemima i ograničenjima, primarno u kontekstu ostvarivanja zdravstvene zaštite, zalagala za ublažavanje režima i omogućavanje prelaska granice građanima koji žive u pograničnim područjima Hrvatske i Slovenije.

Zagovaranje pred državnim tijelima i institucijama

Udruga je kontinuirano komunicirala s državnim institucijama te uspjela ishoditi nekoliko službenih tumačenja i uputa koje su odmah objavljivane na stanicama i prosljeđivane članstvu. Tako se, primjerice, Hrvatski zavod za zapošljavanje očitovao na upit Udruge u vezi korištenja potpora za očuvanje radnih mjesta od strane proračunskih korisnika i društava u vlasništvu JLS-a, no nažalost, zauzeo je stajalište da proračunski korisnici i društva ne mogu koristiti potporu za očuvanje radnih mjesta.

Dobra praksa Slatine - pomoć poduzetnicima kod pripreme zahtjeva za financijske pomoći

Premda smo za vrijeme pandemije primarno bili fokusirani na događanja i inicijative u zemlji, nije izostao ni međunarodni moment. Uključili smo se u anketu Nalas-a o društvenom i gospodarskom oporavku JLS-ova nakon krize uzrokovane pandemijom COVID-19. Anketu je ispunio i određeni broj gradova iz Hrvatske što je omogućilo da podaci iz ankete budu sveobuhvatniji, time i kvalitetniji. Odazvali su se: Lepoglava, Slatina, Pazin, Šibenik, Dubrovnik, Novska, Crikvenica, Ludbreg i Varaždin.

Ovo istraživanje poslužilo je kao osnova za bolje razumijevanje utjecaja rasprostranjene izolacije na terenu u jugoistočnoj Europi, ali i vrste mjera kojima su lokalna i regionalna razina reagirale u jugoistočnoj Europi. Preciznije, analizirao se utjecaj upravljanja na društveno-ekonomsku sferu i na financije lokalne samouprave, a rezultati su korišteni za formulaciju preporuka mjera koje imaju cilj brži i potpuniji oporavak regije. Konferencija je održana 16. rujna 2020. pod nazivom "Online Mayors' Conference: South-East European Local Governments in post COVID-19 Socio-Economic Recovery". Predstavljene su dobre prakse lokalnih jedinica u tri područja, a to su: mobilizacija zajednice u suočavanju s covid-om, poboljšanje pristupa i mogućnosti te podrška lokalnom gospodarstvu.

Dobra praksa Grada Slatine - pomoć poduzetnicima kod pripreme zahtjeva za financijske pomoći, putem lokalne razvojne agencije - izabrana je među istaknute prakse te je predstavljena na međunarodnoj online konferenciji na temu mjera JLS-a tijekom krize uzrokovane Covidom-19. Za predstavljanje je izabrano ukupno šest praksi, a valja istaknuti kako su bile kandidirane 42 prakse iz 12 zemalja jugoistočne Europe pa je time uspjeh Slatine još značajniji.

GRAS

Gradonačelnik Denis Ostrošić i pomoćnica pročelnika za projekte pri Upravnom odjelu za razvoj Grada Slatine, Anita Rastija, predstavili su mjeru besplatnih konzultantskih usluga Gradske razvojne agencije Slatine koja je u vrijeme epidemije bila dostupna poduzetnicima koji obavljaju djelatnost na slatinskom području kod prijave na mjere ublažavanja posljedica epidemije.

Gradonačelnik Ostrošić se u svom govoru osvrnuo na mali, ali kvalitetan tim Gradske razvojne agencije Slatine (GRAS) koja je u cijelom periodu otežanog rada zbog pandemije koronavirusa, kao i u vrijeme dvomjesečnog rada od kuće bila na raspolaganju svojim klijentima, a kompletno poslovanje obavljalo se u skladu s preporukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske.

Tijekom pandemije uzrokovane virusom Covid-19 i njime prouzrokovanom djelomičnom ili potpu-

nom zaustavljanju poslovanja, pojavili su se razni oblici pomoći za poduzetnike na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Poduzetnici su se našli u problemima s poslovanjem, ali i u moru informacija koje je trebalo popratiti kako bi dobili pomoć i prebrodili krizu. GRAS je pratio aktualnosti na terenu i sve novosti (i preporuke Stožera civilne zaštite i mjere pomoći Vlade, županije i Grada) te ih redovito slao izravno na adrese poduzetnika, ali i na adrese udruženja poduzetnika koji su te vijesti prosljeđivali svojim članovima. Obavijesti su

bile dostupne i na web stranici Gradske razvojne agencije Slatine. Savjetovanja koja su obavili, kao i popunjavanje obrazaca za prijavu na javne pozive, pomogli su poduzetnicima da kvalitetno naprave prijavu i dobiju pomoć od grada / županije / države te ublaže udar globalne ekonomske krize na poslovanje lokalnih poduzetnika. ■

Priručnik Komunalni redar

Dvije su osobe u gradu uvijek na udaru i pod povećalom javnosti. Jedna je gradonačelnik, a druga bez sumnje, komunalni redar. Udruga je i ove godine provodila obuke komunalnih redara, premda u nešto smanjenom obimu, pa ipak, uspjeli smo dovršiti i izdati priručnik Komunalni redar, dugo očekivani praktični format koji redari diljem Lijepe naše već svakodnevno koriste u radu.

Složenost poslova komunalnog redarstva, ali i nezahvalna priroda njihovih zadaća ponukala je grupu autora, kolegica i kolega, da izrade priručnik kako bi redarima omogućili lakše snalaženje i postupanje u okviru zakonskih i podzakonskih akata koje na jednom mjestu nije moguće ni pobrojati. Autori priručnika su Kobiljka Aškić, direktorica pulske tvrtke Eko Adria d.o.o., Sonja Polonijo, savjetnica u crikveničkoj Eko Murvici i stalna suradnica

Udruge gradova, Matko Lovreta, pročelnik iz Makarske, Blagodar Španja, voditelj Odsjeka komunalnog redarstva u Vodicama, Goran Kauzlarić, konzultant i stalni suradnik Udruge gradova i Renata Dončević, članica Uprave riječke tvrtke Alarmautomatika.

Priručnik je besplatan za naše članstvo. Registrirani korisnici web stranice www.udruga-gradova.hr mogu ga preuzeti ili pak zatražiti da bude dostavljen od strane našeg Ureda.

Susret gradonačelnika i poduzetnika

XII. susret gradonačelnika i poduzetnika održan je početkom prosinca, no u posve drugačijoj formi od svih do sada održanih susreta. Ovom tradicionalnom okupljanju nije manjkalo zanimljivih tema i govornika te se, baš kao i u prošlih jedanaest susreta, govorilo o aktualnim temama lokalne samouprave i mogućnostima suradnje s gospodarstvom u razvoju gradova.

Susret je otvorio i uvodno se obratio glavni urednik poslovnog tjednika Lider, Miodrag Šajatović, koji se zahvalio svima koji su omogućili da se i u ovim pandemijskim vremenima konferencija ipak održi. Dubravko Bilić, gradonačelnik Ludbrega i potpredsjednik naše Udruge, spomenuo je značaj ovoga skupa, i to ne samo za gradove, već i za investitore, kao i sve one koji žele napredak i “dobre priče” u zajednicama u kojima žive. Boris Bekavac, izvršni direktor sektora

U raspravama na okruglim stolovima sudjelovali su gradonačelnici, poduzetnici i predstavnici Vlade RH.

poslovanja s velikim poduzećima i javnim sektorom u HPB-u kazao je da smo se nakon rekordne 2019. godine suočili s mnogim izazovima koje je donijela pandemija koja je pred bankare, ali i pred gradove i poduzetnike postavila izazov započinjanja nove faze i preokretanja

negativnog trenda. Ivo Milatić, državni tajnik Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, dodao je da poduzetnici i gradovi moraju djelovati usklađeno i sinergijski te posebno istaknuo važnost uključivanja Hrvatske u procese energetske tranzicije Europske unije u čemu, vrijedi istaknuti, ne zaostajemo za vodećim zemljama Europe.

Među prezentacijama i panelima održanim u okviru Susreta, predstavljeni su brojni primjeri dobre

Mišel Jakšić (na zaslону), gradonačelnik Koprivnice

prakse i uspješnih projekata provedenih u hrvatskim gradovima. Gradonačelnik Zadra, Branko Dukić, ponosno je istaknuo da je njegov grad nositelj titule prvaka Hrvatske u povlačenju EU sredstava. Današnji rezultati nisu došli slučajno, već su postignuti osmišljenim dugoročnim pripremama. Zadar je posvetio veliku pozornost planiranju razvoja Grada i uspostavio odličnu suradnju s poduzećima, sveučilištima i civilnim sektorom. Usklađenim zajedničkim angažmanom izgrađen je sustav koji je Zadru priskrbio tu laskavu titulu, rekao je Dukić, dodajući da u ovom trenutku vrijednost projekata koji se provode u Zadru dostiže oko 1,7 milijardi kuna.

Izuzetno je važna podrška građana

I gradonačelnik Koprivnice, Mišel Jakšić, ističe da je u provedbi gradskih projekata potreban konsenzus javne uprave, gospodarstva, te stručnih i znanstvenih krugova, a izuzetno je važna podrška građana. Koprivnica je poznata kao grad koji je proveo puno inovativnih projekata, posebno u području inovacija, energetike i zaštite okoliša. 'Teško je očekivati dobre rezultate, ako sami građani ne vjeruju u projekte', naglašava Jakšić. 'Primjerice, u projektu odlaganja i razvrstavanja otpada, bez građana koji uredno razvrstavaju, ne bi bilo moguće ostvariti dobre ukupne rezultate'. Dodao je da su, uza sve projekte, usporedno razvijali i komunalni sustav, gospodarenje otpadom, napravili dva reciklažna dvorišta i kompostanu koja će uskoro postati zatvoreni sustav.

Gradonačelnik Zaboka, Ivan Hanžek, otvorio je pitanje biciklističkih staza. 'Zabok je dobro povezan cestovno i željeznički, ali infrastruktura koja bi bila nužna za kvalitetnije korištenje bicikala zapravo ne postoji. Volimo se pohvaliti turističkim biciklističkim rutama, no, iskreno, one su samo obilježene u turističke svrhe, a s tehničke i sigurnosne strane su izuzetno opasne', kazao je Hanžek. Uskoro se mijenja Zakon o sigurnosti na cestama, a povod su nova električna vozila, poput električnih bicikala i romobila. Iako pozdravlja izmjene Zakona, Hanžek kaže da glavni problem nije prometna regulativa i propisi već prometna kultura, tj. nepostojanje prometne kulture u Hrvatskoj. 'Čini se da bez kazni nema ni promjena ponašanja', smatra Hanžek.

Ipak, nada se da će uskoro doći do promjene jer se upravo izrađuje studija koja je fokusirana na biciklističke staze. Također, već se krenulo u realizaciju biciklističko-pješačke staze dužine pet kilometara, a u realizaciji je i pravac Zabok – Sveti Križ Začretje – Krapina za koji su i susjedi Slovenci pokazali interes. 'Nije problem propisati kazne i kazne, ali tko će sve to pro-

voditi?' pita Hanžek. Odgovor na to bi mogla biti komunalna policija, nešto iznad prometnih redara, uz neke ovlasti koje ima policija.

Andro Krstulović Opara, gradonačelnik Splita, kazao je da su velike državne investicije u mobilnost izostale u Splitu koji postaje veliki čvor, posebno u ljetnim mjesecima kada gradske prometnice postaju neprohodne. 'Zbog toga pozdravljam inicijativu o izmjenama Zakona', kaže Opara i dodaje da Split, unatoč svemu, sam radi na svojoj prometnoj infrastrukturi. 'Pri kraju smo izrade strategije o mobilnosti u gradu koju smo napravili s partnerima iz Osla, Barcelone i još nekih prijateljskih gradova. Taj dokument će ugledati svijetlo dana za oko dva mjeseca. Surađujemo i s Hrvatskim cestama i ostalim čimbenicima u prometu. Radimo na zaobilaznicama oko Splita i na rekonfiguraciji prometa u lučkom području', kaže Opara. Split je prije godinu dana kupio 51 novi autobus, a grad je po nekim pokazateljima i najbiciklističkiji grad u Hrvatskoj. Tome je doprinijela 51 postaja za električne bicikle, a vrijednost toga projekta je bila oko 11 milijuna kuna.

Andro Krstulović Opara, gradonačelnik Splita

Kako se **Hrvatska** priprema za uspješno povlačenje **EU sredstava** u novoj perspektivi?

U okviru 12. susreta gradonačelnika i poduzetnika koji su ove godine bili organizirani u hibridnom formatu, u srijedu 1. prosinca 2020., održana je panel diskusija na temu strategije povlačenja EU fondova. Govornici panela bili su Iva Novak, načelnica sektora u Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU-a, Branko Dukić, gradonačelnik grada Zadra i Mišel Jakšić, gradonačelnik grada Koprivnice.

Aktualna 2020. godina prijelomna je po mnogočemu, a ne samo po pandemiji COVID-19. U njoj završava aktualni Višegodišnji financijski okvir u kojem je RH na raspolaganju imala 10,7 milijardi eura za investicije. Popravio se rezultat apsorpcije u zadnjih par godina, pa je tako RH do sredine studenoga 2020., imala stopu ugovorenosti od 106 posto, a stopu isplaćenosti od 44,2 posto ukupno gledajući sve dostupne fondove i programe. Od toga je najbolje rezultate ostvario Operativni program konkurentnost i kohezija, u okviru kojega su ulaganja uglavnom išla u izgradnju ili obnovu infrastrukture: vodnoko-munalne, poslovne, prometne, kulturne, obrazovne... Gradonačelnici su na panelu ponovili kolika je važnost europskih sredstava bila u održavanja života i likvidnosti lokalnih zajednica u periodu krize koronavirusa.

U studenome je postignut dogovor između EP-a i njemačkog predsjedništva Vijećem EU-a oko pravila sljedećeg sedmogodišnjeg proračuna. Isti dogovor trebaju ratificirati i parlamenti nacionalnih članica, no već je jasno da će značajno utjecati na javne investicije koje

će provoditi u idućih 7 do 10 godina. U sljedećih par mjeseci možemo očekivati i odobrenje Plana oporavka i otpornosti kojim će EU nasvojati adresirati izazove, probleme i štetu nastalu uslijed smanjenja ekonomskih aktivnosti, te pogoršanja općeg zdravstvenog stanja i epidemiološke situacije.

Naposlijetku, u ovoj godini izrađen je i po prvi puta NRS 2030., strateški dokument koji će definirati razvojni smjer RH za sljedeće desetljeće, a time i javne politike i investicije. Dokument će biti osnova za desetak drugih sektorskih strategija kao i za programiranje Operativnih programa koji će se financirati europskim sredstvima. Najavljeno je skoro osnivanje radnih skupina, za operativne programe kohezijske politike imaju ih u planu 5 od čega će jedna skupina biti za integrirana teritorijalna ulaganja. Postoji mjesta za napredak u pogledu snažnijeg uključivanja gradova u fazu programiranja jer je dosad naglasak resornog ministarstva bio na regionalnoj razini, putem regionalnih koordinatora.

Nazivnik svim ovim procesima, pored očite povezanosti s EU fondovima, jest da su izravno vezani uz strateško planiranje, operativno programiranje, opsežnu izgradnju institucionalnih pretpostavki za korištenje europskih sredstava, ali i fiskalnih kapaciteta za pripremu i provedbu novih razvojnih projekata i prateću dokumentaciju. Sve to zahtjeva promišljen i dobar plan kako bi se uspješno provelo do kraja.

Gradonačelnici savjetuju svoje kolege da ustroje mlade ekipe koja će raditi na pripremi i provedbi projekata, a koje su neopterećene birokratskom strukturom i načinom razmišljanja. Nužna je dobra suradnja s ustanovama, lokalnim poduzećima i drugim dionicima. To posebno uključuje i suradnju s građanima i organizacijama civilnog sektora, čija podrška je ključna u legitimaciji i korekciji razvojnih aktivnosti koje provodi grad.

Posebno je istaknuta korist ITU mehanizma, koji gradovima omogućuje više slobode u vođenju lo-

Dubravko Bilić, gradonačelnik Ludbrega

kalnog razvoja i van svojih administrativnih granica. Takav su instrument gradovi tražili već 20 godina, instrument koji će im omogućiti veću funkcionalnu i financijsku odgovornost za lokalni razvoj. Oba su gradonačelnika zaključila da treba nastaviti razvijati ITU mehanizam kao učinkoviti alat urbanog razvoja.

Kada se govorilo o budućim izazovima i preprekama, sugovornici su istaknuli potrebu da se olakšaju postupci javne nabave tako da ne traju predugo i da ne sprječavaju jedinice lokalne samouprave u provedbi razvojnih projekata. Koordinacija javne uprave potrebna je i po pitanju financijskih korekcija. Neshvatljivo je

da uz nadzor i savjetovanja, krajnji korisnici plaćaju korekcije od 10 ili više posto! Zaključno rečeno, kontinuirano obrazovanje i edukacija kadrova te dodatan napor u motiviranju svih dionika za predani rad, nužni su preduvjeti ako želimo postići dobre rezultate u sljedećoj EU perspektivi.

Kriza nije vrijeme za štednju

Jedinice lokalne samouprave ne smiju štedjeti u kriznim vremenima, rekla je pročelnica Gradskog ureda za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša Grada Zagreba Mirka Jozić. „Zaposlenost najviše ovisi o investicijama. U vrijeme krize privatni se kapital povlači, smanjuju se poslovne aktivnosti pa je važno održati razinu lokalne potrošnje. Zagreb je, doduše, u ovoj godini imao pad proračuna, no planira se, u suradnji s poduzetnicima, staviti u funkciju neke nekretnine koje je trebalo i ranije aktivirati. Tako je kriza, uz nadu da će i banke pratiti Grad Zagreb, ujedno i prilika da se urade i neke stvari koje ranije nisu urađene iz raznih razloga. Planira se da se gradsko zemljište prenese u trgovačko društvo i javnim natječajem traži dokapitalizacija tog društva. U sljedećoj godini planiramo razne investicije, imamo Zagrebački holding, Vodovod i odvodnju koja priprema investicije vrijedne dvije milijarde kuna, tu je i ZET, sve su to veliki investitori“, rekla je Jozić.

„Lokalni prihodi ipak su nešto rasli u ovoj godini“, rekao je Dubravko Bilić, gradonačelnik Ludbrega. „Posljednjih mjeseci prihodi nešto padaju, ali su stabilni. Ludbreško gospodarstvo je izvozno orijentirano i elastično. Ni jedna tvrtka nije prestala s radom i pokazalo se da je dobro što smo se orijentirali na re-

alni sektor“, kaže Bilić. Gradovi i općine su jedan od važnih partnera Vladi u povlačenju EU novca. U Hrvatskoj smo 2014. koristili za javne radove samo 90 milijuna kuna, da bi se prošle godine ta brojka popela na 1,8 milijardi kuna. Najveći je problem, naglasio je, to što su JLS-i ograničeni lokalnim budžetima, a projekti se moraju platiti kako bi se poslije refundirali iz EU fondova. Grad Ludbreg je našao zajednički jezik s investitorima, no volio bi bolju suradnju s državom i oko poticajne stanogradnje. Već tri godine Ludbreg nema stanova za kupnju ili najam. Sa županijom je dogovoreno osnivanje strukovnih škola koje mogu dati kadrove ludbreškim poduzetnicima, a omogućeno je i zaposlenicima koji dolaze iz Koprivnice da svoju djecu dovedu u

školski produženi boravak. 'Sve je to poruka investitorima da su dobro došli', rekao je Bilić.

Marin Piletić, gradonačelnik Novske, pohvalio se rastom lokalnog budžeta sa 61 milijun kuna u 2018. na rekordnih 69 milijuna kuna lani. Nada se da pandemija neće utjecati na ovogodišnji budžet. Podsjetio je da je HZZ najavio slijedeće godine bespovratnih 130 tisuća kuna za startupove, a Grad Novska će dodjeljivati 150 tisuća kuna. Sufinancirat će i s 3000 kuna plaće za novo radno mjesto tijekom prvih šest mjeseci. Rekao je da su ove godine, usprkos svemu, dobili veliki broj startupova. Novska je jedini grad u Sisačko-moslavačkoj županiji u kojem raste broj poduzetnika i obrtnika, a vrlo uspješan projekt gaming industrije, prepoznat je i u svijetu.

Ivan Hanžek, gradonačelnik Zaboka

Uredski radovi, opet

Nakon potresa koji je Zagreb zadesio koncem ožujka morali smo, u potpunosti, sanirati naš ured u Palmotićevoj 25. Ovi neplanirani radovi uređenja i sanacije, cijela situacija u vezi s pandemijom, epidemiološkim mjerama i ograničenjima, ali i poprilični, neplanirani troškovi, odgodili su otvaranje i početak rada Centra za edukaciju u Palmotićevoj.

Centar ćemo ipak, glede & unatoč, otvoriti i “pustiti u pogon” u prvoj polovini 2021. te ćemo u njegovim prostorima održavati sastanke tijela Udruge i radnih skupina, tematske i specijalističke obuke te brojna druga događanja koja su nam “na pameti”. Članovi Udruge gradova moći će prostor Centra besplatno, uz prethodnu najavu i dogovor oko termina, koristiti za svoje potrebe i sastanke.

Otvoreno pismo medijima, nadležnim službama, građanima...

Urbana mobilnost i prometna kultura

Ubrzano rastuća masovnost bicikala i električnih romobila koji voze pješačkim nogostupima počinje ozbiljno ugrožavati pješake u mnogim gradovima. Te oblike prometa je vrlo teško nadzirati i sankcionirati neodgovorna ponašanja, ali dio problema se vjerojatno može barem ublažiti snažnijim apelima na urbanu i prometnu kulturu. Prvi je korak jasno napisati pravila i načela ponašanja na nogostupima, promovirati ih zajedničkom inicijativom nadležnih službi, OCD-a, biciklističkih udruga i javnih medija, te isticanjem odgovarajućih prometnih znakova na kritičnim točkama. Kod nas se nedovoljno promoviraju načela defenzivne vožnje. Potrebno je svugdje puno uočljivije isticati da pješaci na nogostupima uvijek imaju prednost, bez obzira na ucrtane biciklističke staze i, također, prometnim znakovima naglasiti ograničenja brzine vožnje za bicikle i romobile, iako to nitko neće kontrolirati i sankcionirati.

Vjerojatno će biti nužno s vremenom donositi i kaznene mjere, ali valja ipak vjerovati da će se dio građana pridržavati i preporuka bez kazne.

Certifikat “Grad za mlade” i Europska povelja o lokalnom radu s mladima

Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, u suradnji s partnerskim organizacijama i institucijama, pokrenula je proces izrade sustava certificiranja hrvatskih gradova na polju provedbe lokalnih politika za mlade. U tijeku je predstavljanje nacрта certifikata, koje je namijenjeno donositeljima odluka i predstavnicima gradskih uprava.

Partneri Udruge gradova u tom procesu su Središnji državni ured za demografiju i mlade, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Agencija za mobilnost i programe EU, Mreža mladih Hrvatske i Savez Društava naša djeca te su svi oni sudjelovali u radu radne skupine koja je pripremila nacrt.

Odluku o pokretanju sustava certificiranja treba donijeti Predsjedništvo Udruge gradova, a s idejom nastojimo upoznati one koji će voditi proces prijave u gradovima, a jedan od preduvjeta za dobivanje certifikata je usvajanje povelje o lokalnom radu s mladima Europe Goes Local te Europske povelje o lokalnom radu s mladima.

Kako primijeniti Ugovor o energetske učinku (ESCO ugovor) u provedbi urbanih projekata?

U okviru programa Akceleratora za gradove u organizaciji Zelene energetske zadruge, Regionalne energetske agencije Sjeverozapadne Hrvatske i Udruge gradova RH, uz podršku programa Zajednice inovacija za klimu Europskog Instituta za inovacije i tehnologije – EIT Climate-KIC-a, 10. prosinca održan je webinar posvećen temi kako pristupiti ograničenim investicijskim sredstvima koja su na raspolaganju za klimatsko – energetske projekte za izgradnju zelenih, zdravih i bogatih gradova.

U današnje vrijeme većina gradova nema dovoljno vlastitih investicijskih sredstava za samostalno provođenje klimatsko – energetske projekata. Uz klasičnu opciju zaduživanja za investicije, koja je također upitna za dosta gradova zbog već značajnog zaduženja, na raspolaganju je i mogućnost ugovaranja provedbe projekata koji kao rezultat imaju i energetske uštede putem Ugovora o energetske učinku (eng. Energy Performance Contracting – EPC) to jest Ugovora o energetskej usluzi s tvrtkama koje nude energetske usluge (eng. Energy Service Companies – ESCO). Ugovaranjem EPC/ESCO ugovora, inicijalni trošak investicije u projekt osigurava tvrtka koja je ugovorena, a otplata investicije provodi se kroz ostvareno poboljšanje energetske učinka to jest gradovi otplatu provode iz sredstava za tekuće poslovanje.

Webinarom “Kako primijeniti Ugovor o energetske učinku (ESCO ugovor) u provedbi urbanih projekata?” želimo produbiti i poboljšati znanje i kapacitete gradova koji su potrebni za identifikaciju projekata te pripremu i provedbu ESCO/EPC javne nabave za urbane projekte, konkretno, za projekte izgradnje sunčanih elektrana na javnim zgradama. Pristup razvoju ESCO/EPC projekata i javne nabave, koji je prezentiran na Webinaru, bit će također od koristi za razvoj i provedbu drugih klimatsko/energetskih projekata pošto su principi primjenjivi i na druge projekte.

Ključna pitanja obrađena na webinaru su:

- Zašto smo fokusirani na sunčane elektrane kao primjer urbanog projekta?
- Koraci identifikacije i tehničke razrade potencijalnih projekata sunčanih elektrana
- Koraci pripreme i provedbe javne nabave EPC/ESCO ugovori

Želimo osigurati da klimatski projekti postanu način da gradovi štede i prošire svoj portfelj u budžetu. Za dodatna pitanja oko sudjelovanja u programu Akcelerator za gradove, obratite se voditeljici projekta Hajdani Rukavini u Zelenoj energetskej zadruzi: hajdana.rukavina@zez.coop.

